

# การคุ้มครองผู้เสียหายจากการกระทำความผิดเครื่องหมายการค้า: ศึกษากรณีประโยชน์ที่ผู้เสียหายจะได้รับจากการใช้มาตรการริบทรัพย์

## Injured Person Protection from Trademark Infringement: Case of the Benefit from Confiscated Assets Measure

สมพงษ์ ชาวดอย<sup>1</sup>, อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์<sup>2</sup>

Sompong Chaodoi<sup>1</sup>, Udomsak Sinthipong<sup>2</sup>

### บทคัดย่อ

การคุ้มครองผู้เสียหายเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ในปัจจุบัน ยังไม่ครอบคลุมถึงการเรียกร้องค่าเสียหายทางแพ่ง การริบทรัพย์ รวมถึงมาตรการภายหลังจากการริบทรัพย์อันเกิดจากการละเมิดสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้า ซึ่งจะต้องอาศัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิดมาเป็นเครื่องมือในการฟ้องร้องดำเนินคดี อีกทั้งกรณีการริบทรัพย์ผู้เสียหายจะต้องฟ้องร้องดำเนินคดีอาญาอีกทางหนึ่งโดยอาศัยประมวลกฎหมายอาญา ทั้งนี้เมื่อริบทรัพย์อันเกิดจากการละเมิดสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าแล้ว กฎหมายยังบัญญัติให้ทรัพย์ที่ริบมานั้นตกเป็นของแผ่นดินหรือศาลพิพากษาให้ทำลายทรัพย์นั้นก็ได้

ผลการศึกษาพบว่า เมื่อทรัพย์ที่ริบมานั้นเป็นการละเมิดสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้า กฎหมายจึงควรที่จะกำหนดให้เจ้าของเครื่องหมายการค้ามีส่วนร่วมในการเข้ามาจัดการทรัพย์นั้น เช่น การนำไปบริจาคเพื่อสาธารณประโยชน์ หรือหากต้องมีการทำลายทรัพย์นั้นควรให้เจ้าของเครื่องหมายการค้ามีส่วนให้ความเห็นชอบร่วมกำหนดวิธีการ อันจะเป็นการเยียวยาความเสียหายของเจ้าของเครื่องหมายการค้า และทำให้ผู้ทรงสิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง

**คำสำคัญ:** เครื่องหมายการค้า การละเมิดเครื่องหมายการค้า การริบทรัพย์ ผู้เสียหาย

<sup>1</sup> หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

<sup>2</sup> รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

<sup>1</sup> Master of Law in Intellectual Property and Information Technology, Faculty of Law, Bangkok University

<sup>2</sup> Associate Professor, School of Law, Bangkok University

## Abstract

The Trademark Act, B.E. 2534 is a specific law protecting a trademark holder. Despite its specificity, this Act does not provide the trademark owner with the right to claim civil damages for the infringement of trademark. In so doing, the trademark owner must rather rely upon the general law—Wrongful Acts section under the Civil and Commercial Code. Furthermore, in order to implement the confiscation and other relevant measures, the trademark holder must initiate a separate criminal proceeding in accordance with the Criminal Code. After the counterfeit goods have been confiscated, they will belong to the state or they will be eradicated by the court order. The study found that the legislation should provide the trademark owner with the right to the confiscated counterfeit products. The trademark owner then can participate in managing such products. He may donate them for public interests or in cases of eradication he and the state may together decide the manner in which the eradication should be processed. These will cure the trademark holder's loss and reaffirm that his trademark interests have been honored.

**Keywords :** Trademark, Trademark Infringement, confiscates assets, injured person

## บทนำ

กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาที่สำคัญของประเทศไทยประกอบด้วย พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ถือเป็นกฎหมายที่คุ้มครองความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ ดังนั้น ทรัพย์สินทางปัญญาจึงถือว่าเป็นสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล โดยบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง และทรัพย์สินทางปัญญาถือเป็นสิทธิทั้งหลายซึ่งให้แก่บุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ (จักรกฤษณ์ ควรพจน์, 2545)

ในส่วนเครื่องหมายการค้านั้น เมื่อตลาดการค้าของโลก เริ่มมีการขยายตัว มีการพัฒนาทางด้านการสื่อสาร โทรคมนาคม มีการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ผลิตภัณฑ์สินค้าของต่างประเทศเริ่มมีความนิยมกันมากขึ้น สินค้ามีการกระจายจำหน่ายไปทั่วโลก สามารถสร้างรายได้อย่างมหาศาลแก่เจ้าของสินค้า และโดยที่สินค้าที่มีผู้นิยมกันนั้น ได้มีบุคคลที่ต้องการสร้างรายได้เช่นเดียวกับเจ้าของ

เครื่องหมายการค้า แต่ไม่สามารถคิดค้นหรือสร้างสรรค์สินค้านั้นได้ด้วยความคิดของตนเอง จึงใช้วิธีการลอกเลียนแบบ หรือทำปลอมสินค้าดังกล่าวออกจำหน่าย โดยอาจมีจุดประสงค์ให้ประชาชนทั่วไปสับสนหลงผิดว่าสินค้าที่ลอกเลียนแบบนั้นเป็นสินค้าแท้จริงของเจ้าของเครื่องหมายการค้า โดยผู้ลอกเลียนแบบสามารถทำกำไรได้อย่างง่ายดายเพราะไม่ต้องริเริ่มคิดค้นออกแบบและสร้างชื่อเสียงจากยี่ห้อของสินค้าด้วยทุนทรัพย์ของตนเอง มาตรการคุ้มครองความเสียหายที่สามารถทำได้ คือการฟ้องคดีทางแพ่ง แต่บทบัญญัติของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ไม่มีมาตรการในการเรียกร้องค่าเสียหายโดยเฉพาะ จึงต้องนำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิดมาใช้บังคับ และโดยที่มาตรา 67 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 บัญญัติให้มีการเพิกถอนการจดทะเบียนได้เท่านั้น ส่วนในคดีอาญามีบทบัญญัติในมาตรา 115 ให้รับทรัพย์สินที่ละเมิดเสียทั้งสิ้น

การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญามีลักษณะที่แตกต่างจากการละเมิดในกรณีทั่วไป เพราะการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวพันถึงความเสียหายที่ยากจะหาหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดค่าเสียหายได้อย่างถูกต้องแท้จริง (ปริญญาดิษฐ์, 2552) มาตรการคุ้มครองความเสียหายตามกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศไทยสะท้อนให้เห็นว่า ในการฟ้องร้องเพื่อดำเนินคดีทางแพ่งในส่วนกฎหมายเครื่องหมายการค้าของไทย ยังไม่มีบทบัญญัติโดยชัดเจนในการคุ้มครองความเสียหายในทางแพ่ง แต่ต้องนำบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิดมาใช้บังคับ และถึงแม้ว่าจะนำบทบัญญัติในส่วนของกฎหมายแพ่งและพาณิชย์รวมทั้งกฎหมายอาญามาใช้บังคับในการริบทรัพย์สิน และการทำลายทรัพย์สินอันเกิดจากการละเมิดนั้นได้ก็ตาม แต่เจ้าของเครื่องหมายการค้าจะได้รับประโยชน์อย่างไรกับมาตรการริบทรัพย์สินและทำลายทรัพย์สินดังกล่าว

ปัญหาที่สำคัญของระบบทรัพย์สินทางปัญญา คือการไม่สามารถคุ้มครองความเสียหายของผู้ทรงสิทธิได้อย่างเต็มที่ กล่าวคือ ในการฟ้องร้องดำเนินคดีแก่ผู้ละเมิดสิทธิ ผู้เป็นเจ้าของสิทธีย่อมต้องการที่จะให้มีการคุ้มครองความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตนในหลายรูปแบบ เพื่อประโยชน์ในการชดเชยค่าเสียหาย และหยุดยั้งการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิ เช่น การเรียกค่าเสียหายจากการทำละเมิด การห้ามนำเข้าสินค้าที่ละเมิด การอายัดสินค้าที่ละเมิด การทำลายทรัพย์สินอันเกิดจากการละเมิด รวมถึงเมื่อรัฐริบทรัพย์สินอันเกิดจากการกระทำความผิดดังกล่าวแล้ว ผู้เสียหายที่แท้จริงควรจะได้รับประโยชน์อย่างไร เมื่อแท้ที่จริงแล้วทรัพย์สินที่ริบไปนั้นตกได้แก่รัฐ ทำให้ผู้เสียหายไม่ได้รับการเยียวยาความเสียหายอย่างแท้จริง เป็นต้น ซึ่งการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริง จะต้องมีการกำหนดถึงกระบวนการในการบังคับใช้สิทธิใน

ทรัพย์สินทางปัญญา การเยียวยาความเสียหายเพื่อยุติการกระทำละเมิดอันเป็นการคุ้มครองความเสียหายและเยียวยาความเสียหายของผู้ทรงสิทธิอย่างแท้จริง

## วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎี และพัฒนาการของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองผู้เสียหายเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า
2. เพื่อศึกษาถึงมาตรการในการคุ้มครองผู้เสียหาย ทั้งก่อนและหลังการบังคับใช้สิทธิตามเครื่องหมายการค้า
3. เพื่อศึกษาถึงมาตรการริบทรัพย์สินลักษณะของการให้ความคุ้มครองผู้เสียหาย รวมทั้งประโยชน์ที่ผู้เสียหายจะได้รับ
4. เพื่อศึกษาถึงมาตรการการชดเชยค่าเสียหายที่เหมาะสม ในการคุ้มครองผู้เสียหายในความผิดเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า ทั้งในคดีแพ่งและในคดีอาญา

## ขอบเขตของการศึกษา

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยถึงแนวคิด ทฤษฎี พัฒนาการ และหลักการพื้นฐานในการคุ้มครองผู้เสียหายจากการกระทำผิดเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า โดยศึกษาจากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 เปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศสาธารณรัฐเยอรมัน และประเทศสหรัฐอเมริกา

## ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายซึ่งเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า

2. ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย และประโยชน์ที่ผู้เสียหายจะได้รับภายหลังใช้มาตรการริบทรัพย์

3. ทำให้ทราบถึงแนวทางในการแก้ปัญหาและมาตรการที่เหมาะสมในการคุ้มครองผู้เสียหายให้มีประสิทธิภาพ

4. ทำให้ทราบถึงแนวทางการชดเชยค่าเสียหายในการคุ้มครองผู้เสียหายเกี่ยวกับความผิดเครื่องหมายการค้าอย่างเป็นธรรม

### แนวความคิดเกี่ยวกับมาตรการริบทรัพย์ตามกฎหมายไทย

แนวคิดการริบทรัพย์ตามกฎหมายอาญาของไทยในอดีต ถือว่าการริบทรัพย์สินเป็นโทษโดยแท้ คือริบทรัพย์สินทั้งหมดของผู้กระทำความผิดเป็นของรัฐทั้งสิ้นที่เรียกว่า “ริบราชบาตร” (จิตติ ดิงศกัทธิย์, 2552) แต่ตามประมวลกฎหมายอาญามัยปัจจุบัน การริบทรัพย์สินเป็นโทษที่เกี่ยวกับทรัพย์สินเฉพาะสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความผิด “โทษริบทรัพย์สิน” เป็นโทษอุปกรณ์ เป็นโทษที่มีผลทำให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้นถูกริบและตกเป็นของแผ่นดิน (คณิต ณ นคร, 2543)

การริบทรัพย์สินเป็นโทษที่ทำให้เจ้าของทรัพย์สินซึ่งตามปกติคือผู้กระทำความผิดต้องเสียทรัพย์สินที่ถูกริบไป เป็นการตัดประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย การริบทรัพย์สินยังมีลักษณะเป็นมาตรการป้องกันการกระทำความผิดในภายหน้าในบางกรณีอีกด้วย (จิตติ ดิงศกัทธิย์, 2552) จากลักษณะดังกล่าวนี้จึงเห็นได้ว่าการริบทรัพย์สินมีลักษณะเป็น “วิธีการเพื่อความปลอดภัย” อย่างหนึ่ง กล่าวคือเป็นวิธีการเพื่อให้สังคมปลอดภัยจากการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดในเวลาภายหน้า หรือเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยเพื่อปฏิบัติต่อผู้ที่น่าจะกระทำความผิดขึ้นในอนาคต ซึ่งเป็นเรื่องของ “การป้องกันพิเศษ” ได้อีกด้วย

การริบทรัพย์สิน มีขึ้นเพื่อบังคับเอากับทรัพย์สินที่ไม่ควรจะอยู่กับผู้กระทำความผิด และมีลักษณะเป็นโทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย กล่าวคือ ที่ว่าเป็นโทษ ก็คือ ทำให้เจ้าของต้องเสียทรัพย์สินที่ถูกริบไปนั้น และที่ว่าเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย ก็คือ เมื่อริบทรัพย์ไปแล้ว ทรัพย์นั้นก็ไม่อาจถูกใช้ในการกระทำความผิดอีกได้ เป็นการป้องกันการกระทำความผิดอันจะเกิดขึ้นในภายหน้าเนื่องมาจากทรัพย์นั้น เมื่อพิจารณาแล้ว การริบทรัพย์สินนั้นเป็นการมุ่งดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน การริบทรัพย์ที่เป็นโทษทางอาญานั้น อาจกล่าวได้ว่ามีเฉพาะการริบทรัพย์สินของผู้ที่ได้ใช้ทรัพย์สินของตน หรือมีทรัพย์สินของตนไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเท่านั้น จึงจะเป็นโทษ เพราะผู้ถูกริบทรัพย์ได้รับผลร้ายจากการริบทรัพย์นั้น ส่วนกรณีอื่นเป็นการกระทำแก่ตัวทรัพย์นั้นเอง เพื่อมิให้เป็นภัยแก่สังคมต่อไป มิได้เป็นการริบเพื่อลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด เพราะทรัพย์ที่อยู่กับผู้กระทำนั้น ผู้กระทำไม่มีสิทธิได้ทรัพย์นั้นอยู่แล้ว กฎหมายจึงให้ทรัพย์นั้นคืนแก่ผู้มีสิทธิ

เมื่อศาลมีคำสั่งให้ริบทรัพย์สินใดแล้ว ยังมีบทบัญญัติกำหนดผลต่อมายุ่งหลังจากการที่ศาลได้มีคำสั่งให้ริบทรัพย์แล้ว โดยบัญญัติเอาไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 35 ว่า “ทรัพย์สินซึ่งศาลพิพากษาให้ริบให้ตกเป็นของแผ่นดิน แต่ศาลจะพิพากษาให้ทำให้ทรัพย์สินนั้นใช้ไม่ได้ หรือทำลายทรัพย์สินนั้นเสียก็ได้”

มาตรการริบทรัพย์นั้นจะถือเป็นการคุ้มครองความเสียหายอย่างหนึ่ง เพราะการคุ้มครองความเสียหาย หมายถึง การให้บุคคลผู้ได้รับความเสียหายได้รับการทดแทน ชดเชยหรือหยุดยั้งความเสียหายที่จะเกิดขึ้นต่อไป ซึ่งการหยุดยั้งความเสียหายนั้นถือได้ว่าเป็นการคุ้มครองความเสียหาย ดังนั้น มาตรการริบทรัพย์มิใช่จะเป็นเพียงมาตรการที่มีไว้เพื่อลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดมิให้กระทำอีกเท่านั้น แต่หากมาตรการริบทรัพย์ยังเป็นการคุ้มครองความเสียหายโดยเป็นการยับยั้งการกระทำละเมิดต่อไป

อีกด้วย โดยทำให้ผู้กระทำความผิดหยุดการกระทำต่อไป และหมดโอกาสที่จะใช้ทรัพย์สินนั้นต่อไปเพื่อการละเมิดในภายหน้า ดังนั้นมาตรการทรัพย์สินจึงถือได้ว่าเป็นมาตรการเพื่อการคุ้มครองความเสียหายทางหนึ่งอีกด้วย

## มาตรการคุ้มครองความเสียหายในกฎหมายเครื่องหมายการค้า

ในเรื่องสภาพบังคับในคดีละเมิดเครื่องหมายการค้า นั้น แม้จะมีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่สามารถนำมาปรับใช้แก่การฟ้องเรียกค่าเสียหายได้ แต่บทบัญญัติแห่งกฎหมายก็ไม่มีส่วนที่ได้ให้ความคุ้มครองคุ้มครองเจ้าของสิทธิที่จะใช้วิธีการคุ้มครองความเสียหายโดยวิธีอื่น (วิส ดิงสมิตร, 2546) เพื่อป้องกันสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้า เช่น การริบทรัพย์สินหรือทำลายทรัพย์สิน แต่กฎหมายลักษณะละเมิดก็ให้ศาลใช้ดุลพินิจกำหนดสภาพบังคับที่เหมาะสมได้ทั้งการกำหนดค่าเสียหาย การสั่งให้หยุดการกระทำละเมิด และสภาพบังคับอื่นๆ ที่จำเป็นและสมควร (วาริ นาสกุล, 2540)

การริบทรัพย์สินในคดีเครื่องหมายการค้า นั้นถือเป็นมาตรการทางกฎหมายอาญาซึ่งแบ่งออกได้ 2 กรณี คือ การริบทรัพย์สินที่ละเมิดเครื่องหมายการค้า และการริบทรัพย์สินที่ใช้ในการละเมิดเครื่องหมายการค้า ดังนี้

### 1. การริบทรัพย์สินที่ละเมิดเครื่องหมายการค้า

การริบทรัพย์สินที่ละเมิดเครื่องหมายการค้า เป็นมาตรการที่ใช้ในการริบทรัพย์สินที่ละเมิดเครื่องหมายการค้าซึ่งเป็นมาตรการทางอาญาปรากฏอยู่ในบทกำหนดโทษ มาตรา 115 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 ที่บัญญัติว่า “บรรดาสินค้าเข้าที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อจำหน่าย หรือมีไว้เพื่อจำหน่ายอันเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ให้ริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่”

ตามบทบัญญัติดังกล่าว เป็นการริบสินค้าที่ได้นำเข้ามานาในอาณาจักร โดยละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า หรือกรณีที่เป็นการนำเข้าซ้อนเพื่อจำหน่ายกรณีหนึ่ง กับริบเป็นสินค้าที่มีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งสินค้าที่ละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า ไม่ว่าสินค้านั้นจะผลิตขึ้นในราชอาณาจักรหรือไม่ก็ตามอีกกรณีหนึ่ง บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่อยู่ในส่วนของบทกำหนดโทษ ซึ่งเป็นส่วนของการลงโทษทางอาญาที่ใช้กับการลงโทษทางอาญาที่ใช้กับการฟ้องร้องดำเนินคดีภายใต้พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าเมื่อบุคคลใดกระทำความผิดตามกฎหมายเครื่องหมายการค้าแล้ว บุคคลนั้นอาจถูกริบทรัพย์สินที่กระทำละเมิดได้ เช่น เสื้อผ้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าปลอม ไม่ว่าบุคคลนั้นจะผลิตขึ้นในประเทศหรือนำเข้ามาก็ตาม การริบก็จะริบตามกฎหมายเครื่องหมายการค้าเพราะเป็นทรัพย์สินที่ละเมิดเครื่องหมายการค้า

### 2. การริบทรัพย์สินที่ใช้ในการทำละเมิดเครื่องหมายการค้า

การริบทรัพย์สินส่วนที่ใช้ในการทำละเมิดเครื่องหมายการค้า นี้ก็เป็นมาตรการทางอาญาเช่นกัน เพราะมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายอาญา ในเรื่องการละเมิดเครื่องหมายการค้า นั้น กฎหมายถือว่าเป็นการกระทำละเมิดเครื่องหมายการค้า เป็นการละเมิดต่อผู้เป็นเจ้าของสิทธิ และเป็นการกระทำที่ผิดต่อสังคม มีการหลอกลวงให้ประชาชนได้รับความเสียหาย (ปริญญา ตีผดุง, 2552) เช่น การลวงขาย ประชาชนผู้ไม่รู้ก็จะไม่ได้รับสินค้าที่ตนประสงค์เพราะการเข้าใจผิดในตัวสินค้า ดังนั้นจึงเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 ที่ผู้กระทำอาจถูกฟ้องร้องได้ทั้งทางแพ่งและอาญา แต่บทบัญญัติของกฎหมายในส่วนนี้ มิได้กล่าวถึงทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดไว้แต่อย่างใด ดังนั้น การกระทำความผิดฐานละเมิดเครื่องหมายการค้าในทางอาญานั้นทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิด จึงต้องริบตาม

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33(1) ซึ่งบัญญัติว่า “ในการริบทรัพย์สินนอกจากศาลจะมีอำนาจริบตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้วให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบทรัพย์สินดังกล่าวต่อไปนี้อีกด้วย คือทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยได้กระทำความผิด เว้นแต่ทรัพย์สินเหล่านั้นเป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด”

จากบทบัญญัติดังกล่าว หากเป็นการละเมิดเครื่องหมายการค้าโดยผู้กระทำละเมิดได้ใช้วัตถุในการกระทำความผิด โจทก์ก็สามารถร้องขอให้ริบทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดนั้นได้ตามมาตรา 33(1) และหากเป็นการฟ้องร้องคดีเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าในข้อหาความผิดเกี่ยวกับการค้าตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 272 ถึงมาตรา 275 ไม่ว่าจะเป็นสินค้าหรือทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิด โจทก์ก็รับได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 นี้เช่นกัน

**มาตรการคุ้มครองความเสียหายทางแพ่งในคดีทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศสหรัฐอเมริกา** มาตรการคุ้มครองความเสียหายตามกฎหมายเครื่องหมายการค้าของสหรัฐอเมริกา อยู่ภายใต้กฎหมาย The Laham Act of 1946 ได้บัญญัติถึงวิธีการคุ้มครองความเสียหายทางแพ่งที่ผู้เสียหายอาจเรียกได้ในคดีละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าทั้งในกรณีที่เป็นเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนและไม่จดทะเบียน ซึ่งประเทศสหรัฐอเมริกาถือเป็นประเทศหลักที่ต้องการให้มีการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าในระดับสูงเพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาในระบบเศรษฐกิจ โดยมีมาตรการดังนี้

### 1. การเรียกเก็บทรัพย์สิน

มาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่งไม่มีปรากฏอยู่ในกฎหมายเครื่องหมายการค้าของประเทศสหรัฐอเมริกา คงมีแต่มาตรการในการยึดทรัพย์สิน ซึ่ง

เป็นคำสั่งห้ามกระทำการชั่วคราว ปรากฏอยู่ใน Section 34(d)(4)(A) และ (B) มีใจความโดยสรุปว่า ศาลจะออกคำสั่งห้ามกระทำการชั่วคราวเมื่อพบว่าการกระทำละเมิดมาตรา 31(1)(A) และออกมาตรการเพื่อยึดสินค้าและเครื่องหมายการค้าปลอมที่พบในการกระทำละเมิด อย่างไรก็ตาม ศาลจะปฏิเสธคำร้องขอดังกล่าว เว้นแต่ มีกรณีดังต่อไปนี้ศาลจึงอนุญาต

1.1 ผู้ร้องสามารถจัดหาหลักประกันที่เพียงพอ ครอบคลุมกับความเสียหายที่บุคคลใดที่ถูกบังคับตามคำสั่งอาจได้รับสืบเนื่องจากการร้องขอให้ออกคำสั่งที่ไม่ถูกต้อง

1.2 ปรากฏข้อเท็จจริงที่ชัดเจนว่า ไม่มีคำสั่งอื่นใดที่เหมาะสมไปกว่าคำสั่งฝ่ายเดียวเพื่อยึดสินค้า

จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า มาตรการนี้เป็นมาตรการที่อยู่ในระหว่างพิจารณาและเป็นมาตรการเพื่อคุ้มครองความเสียหายในลักษณะการยับยั้งการกระทำการเพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้น

### 2. การทำลายทรัพย์สินทางแพ่ง

การคุ้มครองความเสียหายทางแพ่งกรณีทำลายทรัพย์สินของประเทศสหรัฐอเมริกาปรากฏอยู่ในมาตราเดียวกันของ Lanham (Trademark) Act 194 คือ (15 U.S.C) Title VI การคุ้มครองความเสียหาย มาตรา 36 (15 U.SOCO 1118) การทำลายสินค้าที่ละเมิด และมาตรา 118 การทำลายทรัพย์สินที่ละเมิด มีใจความโดยสรุปว่า

การกระทำใดๆ ที่เกิดขึ้นภายใต้มาตรานี้ ที่ล่วงละเมิดเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนซึ่งได้กระทำความผิดตาม มาตรา 43 (A) หรือจงใจกระทำความผิดตาม มาตรา 43 (C) จะต้องถูกดำเนินการตามกฎหมาย โดยศาลอาจมีคำสั่งให้เรียกเก็บหรือทำลายทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำละเมิด เช่น ป้ายฉลาก เครื่องหมาย แบบพิมพ์ หีบห่อ ภาชนะและประกาศโฆษณา ที่อยู่ในความครอบครองของผู้กระทำความผิด หรือเกี่ยวข้องกับการทำละเมิดอื่นๆ รวม

ถึง คำ ถ้อยคำ ชื่อ สัญลักษณ์ ตราเครื่องหมายซึ่งเป็นวัตถุแห่งการกระทำละเมิด ในการทำปลอมหรือแปลงใดๆ และวัตถุที่ใช้ในการผลิต แม่พิมพ์หรืออื่นๆ ที่มีความหมายอย่างเดียวกัน แต่ทั้งนี้ ผู้ร้องขอให้มีการทำลายวัตถุที่ยึดตามมาตรา 34(D) จะต้องแจ้งให้พนักงานอัยการทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 10 วัน และหากเป็นกรณีที่มีการทำลายสินค้าดังกล่าวที่มีหรืออาจมีผลกระทบต่อประโยชน์แห่งรัฐ พนักงานอัยการอาจสั่งให้มีการสืบพยานก่อนได้

### มาตรการคุ้มครองความเสียหายทางแพ่งในคดีทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศสาธารณรัฐเยอรมัน

มาตรการคุ้มครองความเสียหายทางแพ่งตามกฎหมายเครื่องหมายการค้าของประเทศเยอรมัน ภายใต้ The German Trademark Act of 1994 ได้บัญญัติครอบคลุมทั้งสิทธิและการปกป้องคุ้มครองสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน และคุ้มครองสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้จดทะเบียน ดังนี้

1. การคุ้มครองความเสียหายทางแพ่งตามกฎหมายเครื่องหมายการค้าในกรณีของการริบทรัพย์สินของประเทศเยอรมันไม่มีบทบัญญัติกล่าวถึงไว้เลยมีแต่มาตรการทำลายทรัพย์สินซึ่งปรากฏอยู่ในมาตรา 18 หากมีการกระทำละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าเกิดขึ้น ตามข้อ 14, 15 และ 17 เจ้าของเครื่องหมายการค้าหรือชื่อทางการค้า อาจร้องขอให้มีการทำลายสินค้าที่มีเครื่องหมายที่ผิดกฎหมายที่อยู่ในความครอบครองของผู้กระทำละเมิด หรือที่เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้กระทำละเมิด เว้นแต่ การทำลายสินค้าบนผลิตภัณฑ์ที่สามารถถอนออกโดยทางอื่น และการทำลายจะไม่เป็นประโยชน์ต่อเจ้าของหรือผู้กระทำละเมิด

2. มาตรการตาม ข้อ 1. ให้นำไปใช้บังคับแก่เครื่องมือในการประดิษฐ์ของผู้กระทำละเมิด และที่มีไว้ใช้ หรือเจตนาจะใช้ในการกระทำความผิดโดยอนุโลมข้อเรียกร้องในการทำลายอื่นๆจะไม่ถูกกระทบกระเทือนบทบัญญัตินี้มีหลักเกณฑ์ว่า การ

ร้องขอให้ส่งมอบหรือทำลายนั้น ให้รวมถึงอุปกรณ์ที่ใช้ในการกระทำละเมิด หรือที่ตั้งใจจะใช้ในการกระทำละเมิดด้วย

### บทวิเคราะห์

เจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินที่ตนเองเป็นเจ้าของ ซึ่งสิทธิดังกล่าวต้องมีมาตรการ วิธีการ หรือกระบวนการเพื่อป้องกันความเสียหาย และปราบปรามการกระทำอันเป็นการละเมิดอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็วและเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุดในการบังคับใช้สิทธิ โดยมาตรการ วิธีการ หรือกระบวนการบังคับใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาดังกล่าวจะต้องกำหนดให้มีหลายวิธี อาทิ มาตรการทางแพ่ง มาตรการทางอาญา และกระบวนการฝ่ายบริหาร เป็นต้น

ภายใต้ความตกลงทริปส์ (TRIPs) ได้กำหนดพันธกรณีให้ประเทศสมาชิกต้องกำหนดมาตรการในกระบวนการบังคับใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาไว้โดยเฉพาะในกฎหมายในประเทศของตนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการป้องกันการละเมิดในทรัพย์สินทางปัญญา รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองและการยับยั้งการละเมิด เพื่อให้ประเทศสมาชิกได้นำไปบัญญัติไว้ในกฎหมายภายในประเทศตนเองด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดมาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติของประเทศสมาชิก

มาตรการริบทรัพย์สินในคดีเครื่องหมายการค้าของไทยภายใต้พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 นั้น แบ่งออกได้ 2 กรณี คือ กรณีทรัพย์สินที่ละเมิดเครื่องหมายการค้า และทรัพย์สินที่ใช้ในการทำละเมิดเครื่องหมายการค้า ซึ่งทั้งสองกรณีมีความแตกต่างกัน ดังนี้

กรณีทรัพย์สินที่ละเมิดเครื่องหมายการค้าตามมาตรา 115 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 บัญญัติไว้ว่า “บรรดาสินค้าที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อจำหน่าย หรือมีไว้เพื่อจำหน่ายอันเป็นการกระทำความผิดตามพระราช

บัญญัตินี้ให้รับเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าจะมิผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่” การริบทรัพย์ในกรณีนี้เป็นการริบตามอำนาจของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534

กรณีทรัพย์สินที่ใช้ในการทำละเมิดเครื่องหมายการค้า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 บัญญัติไว้ว่า “ในการริบทรัพย์สินนอกจากศาลจะมีอำนาจริบตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้วให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบทรัพย์สินดังกล่าวต่อไปนี้ด้วย คือ (1) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ใช้ หรือมิได้ใช้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือ (2) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยได้กระทำความผิด เว้นแต่ทรัพย์สินเหล่านั้นเป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิด” การริบทรัพย์สินกรณีนี้เป็นการริบทรัพย์สินที่ใช้ในการทำละเมิดเครื่องหมายการค้าโดยอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายอาญาซึ่งเป็นบทบัญญัติทั่วไป

มีข้อพิจารณาว่า การริบทรัพย์สินทั้งสองกรณีใช้กฎหมายในการริบทรัพย์สินที่แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตาม ผลตามกฎหมายภายหลังการริบทรัพย์สินทั้งสองกรณีดังกล่าว ทรัพย์สินที่ริบก็จะตกแก่แผ่นดินเช่นเดียวกัน แต่การฟ้องร้องจำต้องมีการดำเนินกระบวนการพิจารณาในทางอาญา กล่าวคือต้องฟ้องทางอาญาเข้ามาด้วย เพราะมาตรการทั้งสองกรณีนี้เป็นมาตรการทางอาญา ซึ่งการริบทรัพย์สินนั้นเป็นโทษทางอาญาอย่างหนึ่ง ซึ่งหากเจ้าของสิทธิฟ้องร้องแต่ทางแพ่งเพื่อเรียกค่าเสียหายเพียงอย่างเดียว ผู้เป็นเจ้าของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาก็ไม่สามารถร้องขอให้ริบทรัพย์สินที่ละเมิดสิทธิดังกล่าวได้

ในขณะที่กฎหมายเครื่องหมายการค้า ของประเทศสหรัฐอเมริกา ก็ไม่มีบทบัญญัติให้ริบทรัพย์สิน จะมีแต่มาตรการในการคุ้มครองความเสียหายที่เรียกว่าการเรียกเก็บสินค้าที่ละเมิด ซึ่งศาลอาจมีคำสั่งให้เรียกเก็บวัตถุต่างๆ ที่ใช้ในการทำละเมิด เช่น ป้าย ฉลาก หีบห่อ ชื่อ คำบรรยาย หรือวัตถุต่างๆ ที่ก่อให้เกิด หรือเกี่ยวข้องกับการกระทำละเมิดอื่นๆ ได้ กฎหมายของสหรัฐอเมริกามีลักษณะ

เช่นเดียวกับกฎหมายของไทย กล่าวคือ ศาลมีอำนาจที่จะเรียกเก็บสิ่งของที่ละเมิดได้เลย แต่บทบัญญัติกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาจะอยู่ในส่วนการคุ้มครองความเสียหายทางแพ่ง ซึ่งไม่จำเป็นต้องฟ้องร้องดำเนินคดีอาญาดังเช่นกรณีของประเทศไทย

สำหรับประเทศสาธารณรัฐเยอรมัน ก็เช่นเดียวกัน คือ ไม่มีมาตรการริบทรัพย์สินในคดีแพ่ง จะมีแต่มาตรการในการร้องขอให้ส่งมอบสำเนาจำลองงาน ที่แบ่งออกได้เป็น 2 กรณี คือ (1) การร้องขอให้ส่งมอบตัวสำเนาจำลองงานที่ละเมิด และ (2) การร้องขอให้ส่งมอบสิ่งซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ใช้กระทำละเมิด ในกรณีแรกนั้นการร้องขอให้ส่งมอบสำเนาจำลองงานที่อยู่กับผู้กระทำละเมิดแก่เจ้าของสิทธิได้ แตกต่างกับประเทศไทยตรงที่ว่า คำร้องหรือกระบวนการของประเทศเยอรมันเป็นคำร้องที่เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาในทางแพ่ง แต่ของไทยนั้นเป็นคำร้องที่เป็นบทกำหนดโทษทางอาญา ซึ่งหากไม่ดำเนินคดีอาญาแล้วส่งมอบทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำนั้น ประเทศเยอรมันสามารถร้องขอให้ทรัพย์สินนั้นตกแก่เจ้าของได้ แตกต่างจากกรณีของประเทศไทย ทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดศาลจะมีคำสั่งให้ริบและตกแก่แผ่นดินเท่านั้น

จะเห็นได้ว่า มาตรการในการคุ้มครองผู้เสียหายของประเทศไทยนั้นยังไม่มีมาตรการในการบังคับสิทธิที่เพียงพอ มาตรการคุ้มครองความเสียหายในทางแพ่ง ยังไม่มีบทบัญญัติเป็นการเฉพาะต้องอาศัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิดในการนำมาปรับใช้เรียกค่าเสียหาย แต่ในกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาให้อำนาจโจทก์ที่ยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้เรียกเก็บทรัพย์สินที่ละเมิดได้ หรือในความตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศชิลี มีข้อตกลงอนุญาตให้นำสินค้าที่ละเมิดนั้นไปปรับจาคเป็นการกุศลได้ หากผู้ทรงสิทธิให้ความยินยอม ซึ่งถือว่าทำให้ผู้เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า

สามารถเลือกที่จะดำเนินการอย่างไรได้ด้วยตนเอง ไม่ได้มีการผูกขาดจากอำนาจรัฐที่ต้องทำลายทรัพย์สินนั้น หรือให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของรัฐแต่เพียงอย่างเดียว

นอกจากนี้ ระบบการคุ้มครองความเสียหายของผู้เสียหายและการบังคับสิทธิ แก่เจ้าของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนา โดยความตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างประเทศไทยกับประเทศสหรัฐอเมริกาที่กำลังอยู่ระหว่างการเจรจานั้น ประเทศไทยได้ถูกกดดันจากประเทศมหาอำนาจที่ต้องการให้ประเทศไทยมีการคุ้มครองสิทธิมากขึ้นเป็นอย่างมาก โดยเรียกร้องให้มีการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่เรียกว่า “ทริปส์พลัส” หรือ TRIPS-plus ที่มีข้อเรียกร้องในเรื่องการคุ้มครองความเสียหายในลักษณะที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งมีแนวโน้มว่าประเทศไทยอาจต้องยอมปฏิบัติตามข้อเรียกร้องนั้น

### บทสรุปและข้อเสนอแนะ

มาตรการรับทรัพย์สินในประเทศไทยเป็นโทษทางอาญาที่ปรากฏอยู่ในกฎหมายอาญา คือ ประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติต่างๆ ที่มีโทษทางอาญา รวมถึงกฎหมายที่บัญญัติว่าการกระทำความผิดจะถูกใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยด้วย การคุ้มครองความเสียหายของเจ้าของสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประเทศไทยยังไม่มีมาตรการในการบังคับสิทธิที่เพียงพอ เช่น มาตรการคุ้มครองความเสียหายในทางแพ่งตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 ยังไม่มีบทบัญญัติเป็นการเฉพาะ ต้องอาศัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิดนำมาปรับใช้ในการเรียกร้องค่าเสียหาย แต่ในกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาให้อำนาจโจทก์ยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้เรียกเก็บหรือทำลายวัตถุที่ละเมิดได้ หรือในกฎหมายของประเทศเยอรมัน ที่ให้อำนาจโจทก์ที่จะยื่นคำร้องขอต่อศาลขอให้มีการ

ทำลายทรัพย์สินที่ละเมิดได้ หรือมีข้อตกลงยินยอมให้นำสินค้าปลอมแปลงออกบริจาครเพื่อการกุศลได้

จึงมีความจำเป็นและความเหมาะสมในการที่ประเทศไทยควรจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาในส่วนของเครื่องหมายการค้า ให้มีมาตรการภายหลังการรับทรัพย์สิน เพื่อให้ผู้เสียหายที่เป็นผู้ทรงสิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับประโยชน์สูงสุด โดยพิจารณาพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ในมาตรา 115 ที่บัญญัติว่า “บรรดาทรัพย์สินที่ได้นำเข้าในราชอาณาจักรเพื่อจำหน่าย หรือมีไว้เพื่อจำหน่ายอันเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รับเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่” โดยเมื่อรับทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำความผิดนั้นแล้ว ทรัพย์สินทั้งหมดที่รับมาจะตกเป็นของแผ่นดินตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 35 ที่บัญญัติว่า “ทรัพย์สินซึ่งศาลพิพากษาให้รับให้ตกเป็นของแผ่นดิน แต่ศาลจะพิพากษาให้ทำให้ทรัพย์สินนั้นใช้ไม่ได้ หรือทำลายทรัพย์สินนั้นเสียก็ได้”

เห็นได้ว่าเมื่อสิทธิในเครื่องหมายการค้าเป็นของเจ้าของเครื่องหมายการค้า เมื่อมีการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า ผู้เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าย่อมเป็นผู้เสียหาย เมื่อมีการรับทรัพย์สินที่เกิดจากการละเมิดเครื่องหมายการค้าของเจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้น เหตุใดกฎหมายจึงกำหนดให้ทรัพย์สินที่รับมานั้นตกเป็นของแผ่นดิน หรือทำลายทรัพย์สินนั้นเสีย โดยประโยชน์ที่ผู้เสียหายจะได้รับนั้นมีเพียงการได้รับการชดเชยค่าเสียหายทางแพ่งในเรื่องละเมิด โดยต้องดำเนินการบังคับคดีตามขั้นตอนต่อไป ซึ่งเป็นการไม่แน่ว่าจะได้รับชดเชยค่าเสียหายเพียงพอหรือไม่ เพียงใด

จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในมาตรา 115 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ในส่วนที่ให้อำนาจผู้เสียหายเข้ามามีส่วนในการจัดการทรัพย์สินที่รับมานั้น เช่น นำไปบริจาครเป็นสาธารณะกุศล เครื่องมืออุปกรณ์ที่มีราคาสูงซึ่ง

เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่รับมานั้นนำออกขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชดใช้ค่าเสียหายแก่เจ้าของเครื่องหมายการค้า หรือให้ทรัพย์สินที่รับมาทั้งหมดตกเป็นของเจ้าของเครื่องหมายการค้า แทนที่จะตกเป็นของรัฐ โดยรัฐไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างใดในความเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าเลย ข้อดีของการที่ให้ทรัพย์สินที่รับมานั้นตกได้แก่เจ้าของเครื่องหมายการค้า หรือนำทรัพย์สินนั้นออกบริจาคเพื่อการกุศล หรือนำเครื่องมืออุปกรณ์ที่รับได้ออกขายทอดตลาดนั้น มีดังนี้

1. เป็นการเยียวยาความเสียหายของเจ้าของเครื่องหมายการค้าอย่างแท้จริง
2. เจ้าของเครื่องหมายการค้ามีอำนาจเข้าจัดการทรัพย์สินที่ละเมิดเครื่องหมายการค้าของตนเอง ทำให้เจ้าของเครื่องหมายการค้ามีกำลังใจที่จะต่อสู้กับอุปสรรคที่เกิดขึ้นและมุ่งหน้าผลิตสินค้าที่ถูกต้องต่อไป ทำให้ประเทศชาติพัฒนามากขึ้น
3. ทำให้สินค้าที่รับได้นั้นไม่สูญเปล่า โดยแทนที่จะนำทรัพย์สินนั้นไปทำลาย ก็นำไปบริจาคเป็นการกุศลให้ผู้ยากไร้ในชนบทหรือตามมูลนิธิต่างๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ยิ่งกว่าการทำลายทิ้ง ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใดๆ เป็นเพียงการป้องกันการที่สินค้านั้นจะกลับเข้าสู่ตลาดอีกเท่านั้น ซึ่งวิธีการป้องกันนั้นไม่ได้มีเพียงการที่จะทำลายทรัพย์สินที่ละเมิดนั้นเพียงอย่างเดียว
4. หากจำเป็นต้องทำลายทรัพย์สินที่ละเมิดซึ่งเป็นทรัพย์สินที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ หรือที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์อย่างใดได้อีก กฎหมายควรที่จะให้ผู้เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าเป็นผู้มีอำนาจร่วมตัดสินใจ โดยความเห็นชอบของเจ้าของเครื่องหมายการค้า ไม่ใช่ให้รัฐใช้อำนาจทางกฎหมายผูกขาดการตัดสินใจแต่เพียงฝ่ายเดียว อันจะทำให้เจ้าของเครื่องหมายการค้ามีความรู้สึกที่รัฐเข้ามาแทรกแซงความเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าของตน ผู้ทรงสิทธิไม่ได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง ไม่ได้มีอำนาจดำเนินการใดๆ ในทรัพย์สินที่ละเมิดเครื่องหมายการค้าของตนเอง

ส่วนผลเสียที่อาจมีขึ้นจากการให้เจ้าของเครื่องหมายการค้าเข้ามาจัดการทรัพย์สินที่ละเมิดเครื่องหมายการค้า โดยสามารถนำไปบริจาค หรือให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของเจ้าของเครื่องหมายการค้า คือ

1. ทรัพย์สินนั้นอาจกลับเข้าสู่ตลาดได้อีก
2. ในการดำเนินการจัดการทรัพย์สินนั้น เจ้าของเครื่องหมายการค้าอาจต้องเสียค่าใช้จ่ายเอง

โดยผลเสียในข้อที่ว่าทรัพย์สินนั้นอาจกลับเข้าสู่ตลาดได้อีกนั้น เห็นว่าการกลับเข้าสู่ตลาดของทรัพย์สินนั้นเป็นการกลับเข้าสู่ตลาดโดยเจ้าของเครื่องหมายการค้ายินยอมให้เกิดขึ้น ซึ่งผู้เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าจะไม่รู้สึกว่าเป็นการละเมิดเครื่องหมายการค้าของตนเอง และการจะกลับเข้าสู่ตลาดในเชิงธุรกิจของสินค้านั้นก็เป็นการยากเพราะเจ้าของเครื่องหมายการค้าเป็นคนควบคุมดูแลทรัพย์สินนั้นเองทั้งสิ้น ซึ่งการบริจาคก็เป็นไปเพื่อการกุศล หากได้เป็นไปเพื่อการค้าของใครคนใดคนหนึ่งแต่อย่างใด

ดังนั้น จึงควรเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นไว้ในพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 เพื่อที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าจะได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง เป็นการสนับสนุนให้มีการคิดค้นสร้างสรรค์ผลงานต่างๆ อันจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาประเทศอีกด้วย

## เอกสารอ้างอิง

- คณิต ณ นคร. (2543). *กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- จัญญูญา เณลิมนวิวัฒน์กิจ. (2542). *ข้อกำหนดของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ*.  
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิตติ ดิงศรัททิย์. (2552). *กฎหมายอาญา ภาค 1*. กรุงเทพฯ: เนติบัณฑิตยสภา.
- จักรกฤษณ์ ควรพจน์. (2545). *กฎหมายระหว่างประเทศ ว่าด้วย ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร และเครื่องหมายการค้า*.  
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- ปริญญา ดีผดุง. (2552). *ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ: เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา*  
หน่วยที่ 9-15. (พิมพ์ครั้งที่ 6). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พิพัฒน์ จักรางกูร. (2546). *คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาและการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง*. กรุงเทพฯ: นิติบรรณการ.
- ไพโรจน์ วายุภาพ. (2542). *ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหนี้*. กรุงเทพฯ: เนติบัณฑิตยสภา.
- วารีน นาสกุล. (2540). *ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วัส ดิงสมิตร. (2546). *เครื่องหมายการค้า: ตัวบ่งชี้อำนาจสั่งเกิดเรียงมาตราและคำพิพากษาศาลฎีกา*  
*Trademark law*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: นิติธรรม.